

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 367/2011-64

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. marca 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti Z. H., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. V. L., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010, za účasti Okresného súdu Dunajská Streda, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. H. na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010 p o r u š e n é b o l i .

2. Z. H. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á uhradiť trovy konania Z. H. v sume 392,73 € (slovom tristodevät'desiatdva eur a sedemdesiattri centov) na účet advokáta JUDr. V. L., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Dunajská Streda j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania Z. H. v sume 392,73 € (slovom tristodevät'desiatdva eur a sedemdesiattri centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti Z. H. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bolo 17. februára 2011 doručené podanie Z. H., t. č. vo výkone väzby (ďalej len „sťažovateľ“), ktorým namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 8 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd návrhom Okresnej prokuratúry D. (ďalej len „okresná prokuratúra“) na jeho vzatie do väzby sp. zn. 1 Pv 248/10 z 5. apríla 2010 a uznesením Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 20/2010 zo 7. apríla 2010, ako aj základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 30/2011.

Zo sťažnosti, z jej príloh, ako aj z informácií získaných ústavným súdom v súčinnosti s okresným súdom a krajským súdom vyplýva, že sťažovateľ je na základe uznesenia vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru D., Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru justičnej polície, vydaného pod sp. zn. ČVS: ORP-213/OVK-DS-2010 z 3.

apríla 2010 trestne stíhaný za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a za zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona. V tejto trestnej veci bol na návrh okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 248/10 z 5. apríla 2010 uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 20/2010 zo 7. apríla 2010 vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Toto uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 7. apríla 2010.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu požiadala 10. augusta 2010 o prepustenie z väzby na slobodu a ponúkol písomný sľub. Jeho žiadosť okresný súd uznesením č. k. Tp 20/2010-33 z 29. septembra 2010 zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal 15. októbra 2010 sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tpo 30/2011 z 3. mája 2011 ako nedôvodnú zamietol.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia svojich základných práv žiadala o okamžité prepustenie z väzby na slobodu, o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € a zároveň žiadala o ustanovenie advokáta na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ako aj o náhradu trov, ktoré mu vznikli v súvislosti so zastupovaním v tomto konaní.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu a uznesením č. k. IV. ÚS 367/2011-32 z 24. augusta 2011 mu ustanovil za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. V. L., B.

Právny zástupca sťažovateľa doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 10. októbra 2011 pôvodné podanie sťažovateľa a okrem iného v ňom uviedol:

„Základné právo iniciovať prieskumné konanie k zákonnosti /dôvodnosti/ trvania väzby je premietnuté aj do procesného práva obvineného žiadať byť prepustený z väzby na slobodu a úpravy postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri konaní o takejto žiadosti v ustanovení § 79 ods. 3 Trestného poriadku.

Sťažovateľ má za to, že v jeho prípade nebolo o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu zo dňa 10. 8. 2010 rozhodované v lehotách predpokladaných Trestným poriadkom a tým bolo prieskumné konanie o zákonnosti /dôvodnosti/ ďalšieho trvania väzby znemožnené. Vychádzajúc z požiadaviek definovaných v čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 Ústavy SR ako aj zo samotného znenia ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku sú orgány činné v trestnom konaní a súdy povinné urýchlene konať a rozhodnúť a každej podanej žiadosti.

Nečinnosť v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu predstavuje podstatné porušenie jeho základného práva vyplývajúceho z čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 Ústavy SR, ktoré zásadným spôsobom vplýva aj na zákonnosť ďalšieho trvania jeho väzby. ...

Sťažovateľ má za to, že Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd Trnava nerozhodli o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu urýchlene a tým porušili jeho základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy SR ako aj právo zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru.

Lehoty, v ktorých súdy rozhodovali nemožno považovať za urýchlené konanie s poukazom na absolútnu prioritu rýchlosti takéhoto konania. Tým súdy oboch inšancií znemožnili sťažovateľovi periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia slobody.

Podľa názoru sťažovateľa porušenie práva v jeho prípade, najmä s prihliadnutím na časový odstup od podania žiadosti po rozhodnutie o nej, je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedlňiteľné a netolerovateľné a preto už nie je možné zhojiť právo a nezákonnosť dodatočným rozhodnutím a sťažovateľ má za to, že ako prostriedok zabezpečenia osobnej slobody obvineného a zabránenia jej ďalšieho porušovania, malo byť prijaté iba opatrenie znamenajúce okamžité ukončenie uplatňovaného väzobného obmedzenia.

Zásah do základných práv sťažovateľa bol mimoriadne intenzívny. Sťažovateľ pre nečinnosť a nesprávne rozhodovanie prokuratúry a súdov vo výkone väzby pociťoval nedôveru v spravodlivý proces. Dostával úzkostlivé stavy spôsobované výkonom väzby a nemožnosťou dožadovať sa opakovane preskúmania zákonnosti a dôvodnosti obmedzenia jeho osobnej slobody. Sťažovateľ navyše poukazuje, že písomným podaním zo dňa 3. 1. 2011 žiadal o urýchlené rozhodnutie a odstránenie nečinnosti súdov.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a aby takto rozhodol:

„1. Okresný súd Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010, Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 30/2011 porušili základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Dunajská Streda prikazuje ihneď prepustiť sťažovateľa na slobodu.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4.000.- EUR, ktoré sú povinné zaplatiť spoločne Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd Trnava do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Dunajská Streda a Krajský súd Trnava sú povinné zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v sume 370,50.- EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

V nadväznosti na doplnenie sťažnosti (doručené ústavnému súdu 10. októbra 2011) ním ustanoveným právnym zástupcom ústavný súd posudzoval sťažnosť sťažovateľa v rozsahu navrhovaného petitu jeho právnym zástupcom.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 367/2011-45 z 13. decembra 2011 ju v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o väzbe a jej ďalšom trvaní postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010, prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti ju odmietol.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 33/2012 z 26. januára 2012

a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 13. februára 2012.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr 33/2012 z 26. januára 2012 oznámila ústavnému súdu okrem iného skutočnosť, že „*spisový materiál Tp 20/2010 je pripojený k trestnému spisu sp. zn. 2T 4/2011, ktorý od 05. 01. 2012 sa nachádza na Krajskom súde v Trnave z dôvodu podania sťažnosti proti uzneseniu o neprepustení obvineného z väzby na slobodu... Z uvedeného dôvodu podrobnejšie vyjadrenie k sťažnosti podať neviem.*“. Vo vyjadrení ďalej uviedla prehľad úkonov v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010, ktoré sa presne zhodujú s úkonmi, ktoré ústavný súd už zistil z predloženého spisového materiálu.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu listom z 13. februára 2012 uviedol:

„... súhlasím, aby podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

K vyjadreniu Okresného súdu Dunajská Streda si dovoľujem oznámiť, že i z tohto vyjadrenia je preukázané, že Okresný súd Dunajská Streda v konaní o mojej väzbe Tp/20/2010 nekonal prednostne a urýchlene a nerozhodoval v primeraných lehotách. Z vyjadrenia tiež vyplýva, že Okresný súd Dunajská Streda opakovane porušuje moje ústavné práva, nakoľko aj v konaní sp. zn. 2T 4/2011 o mojej žiadosti o prepustenie na slobodu zo dňa 9. 2. 2011 rozhodol až dňa 6. 4. 2011, ktorú lehotu takisto nemožno považovať za primeranú.

V ďalšom sa dovoľujem odvolať na sťažnosť a jej doplnenie.“

Pretože okresný súd a právny zástupca sťažovateľa oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci, ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní

pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. Tp 20/2010, ktorý si ústavný súd vyžiadal, bol zistený tento priebeh konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu:

- 3. apríl 2010 (19.00 h) – sťažovateľa ako obvineného podľa § 86 Trestného poriadku zadržali policajti Obvodného oddelenia Policajného zboru v D.,

- 5. apríl 2010 (16.30 h) – okresná prokuratúra doručila okresnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa ako obvineného do väzby sp. zn. 1 Pv 248/10 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku,

- 7. apríl 2010 (14.29 h) – okresný súd uskutočnil výsluch sťažovateľa, ustanovil mu za obhajcu JUDr. L. A. a uznesením sp. zn. Tp 20/2010 vzal sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (sťažovateľ prevzal uznesenie okresného súdu 7. apríla 2010), následne vydal príkaz na prijatie sťažovateľa do väzby adresovaný Ústavu na výkon väzby L. (ďalej len „ÚVV“) a podľa § 74 ods. 1 Trestného poriadku upovedomil o vzatí sťažovateľa do väzby jeho rodinných príslušníkov,

- 8. apríl 2010 – ÚVV doručil okresnému súdu predbežné hlásenie o predvedení sťažovateľa dňa 7. apríla 2010 o 17.50 h so zranením a informoval ho o preeskortovaní sťažovateľa do Nemocnice pre obvinených a odsúdených Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v T.,

- 3. august 2010 – príbuzní v priamom rade podľa § 39 ods. 2 Trestného poriadku zvolili sťažovateľovi za obhajcu JUDr. J. H. (ďalej len „právny zástupca“),

- 10. august 2010 – právny zástupca doručil okresnému súdu žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu spolu návrhom na nahradenie väzby zárukou dôveryhodných osôb (rodičov sťažovateľa) podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku,

- 23. august 2010 – okresný súd odstúpil okresnej prokuratúre žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu,

- 27. august 2010 – okresná prokuratúra doručila okresnému súdu stanovisko k žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby s tým, že navrhla žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietnuť,

- 26. august 2010 – sťažovateľ doručil okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu,

- 6. september 2010 – okresná prokuratúra prevzala upovedomenie o výsluchu, ustanovený obhajca sťažovateľa JUDr. A. prevzal upovedomenie o výsluchu,

- 8. september 2010 – ÚVV prevzal príkaz na predvedenie sťažovateľa ÚVV, právny zástupca prevzal upovedomenie o výsluchu,

- 9. september 2010 – právny zástupca doručil okresnému súdu písomné oznámenie o nemožnosti zúčastniť sa verejného zasadnutia dňa 22. septembra 2010,

- 16. september 2010 – okresný súd požiadal ÚVV o eskortu sťažovateľa na verejné zasadnutie nariadené na 22. september 2010 (ÚVV prevzal žiadosť 16. septembra 2010), sťažovateľ prevzal predvolanie na výsluch,

- 22. september 2010 – na verejnom zasadnutí za prítomnosti sťažovateľa okresný súd konštatoval neprítomnosť rodičov sťažovateľa (okresný súd rodičom upovedomenie do termínu verejného zasadnutia nezaslal), preto nebolo možné vykonať verejné zasadnutie najmä na účely prerokovania návrhu rodičov na nahradenie väzby ich sľubom, a toto odročil na 29. september 2010,

- 23. september 2010 – okresný súd zaslal rodičom sťažovateľa upovedomenie o verejnom zasadnutí (rodičia sťažovateľa doručenie nemali vykázané ani na ďalšom termíne verejného zasadnutia dňa 29. septembra 2010),

- 29. september 2010 – po vyjadreniach sťažovateľa, rodičov sťažovateľa, prokurátorky okresnej prokuratúry a ustanoveného obhajcu sťažovateľa okresný súd na verejnom zasadnutí uznesením č. k. Tp 20/2010-33 zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a zároveň neprijal písomný sľub rodičov sťažovateľa,

- 13. október 2010 – okresný súd doručil sťažovateľovi uznesenie č. k. Tp 20/2010-33 z 29. septembra 2010,

- 15. október 2010 – okresnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľa z 13. októbra 2010 proti uzneseniu okresného súdu č. k. Tp 20/2010-33 z 29. septembra 2010,

- 2. november 2010 – okresný súd predložil spis sp. zn. Tp 20/2010 krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. Tp 20/2010-33 z 29. septembra 2010 (pridelená sp. zn. 5 Tpo 56/2010), spis bol krajskému súdu doručený 4. novembra 2010,

- 11. november 2010 – krajský súd vrátil okresnému súdu spis sp. zn. Tp 20/2010 ako predčasne predložený (spis doručil okresnému súdu 16. novembra 2010); dôvodom bolo nepredloženie vyšetrovacieho spisu a súdneho spisu,

- 5. január 2011 – sťažovateľ doručil krajskému súdu sťažnosť pre nečinnosť,

- 10. január 2011 – krajský súd doručil okresnému súdu (podaním z 5. januára 2011) odstúpenie sťažnosti sťažovateľa a konštatoval, že k tomuto dňu opätovne spis okresného súdu sp. zn. Tp 20/2010 krajskému súdu predložený nebol,

- 21. apríl 2011 – okresný súd predložil krajskému súdu spis sp. zn. Tp 20/2010 na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 29. septembra 2010 (pridelená sp. zn. 5 Tpo 30/2011, spis doručený 26. apríla 2011) bez spisov požadovaných krajským súdom, požadované spisy opäť neboli pripojené, čo zdôvodnil okresný súd tým, že vyšetrovací spis sa nachádza v súdnom spise sp. zn. 2 T 4/2011, ktorý bol ku dňu predloženia spisu sp. zn. Tp 20/2010 taktiež predložený krajskému súdu z dôvodu sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o väzbe,

- 3. máj 2011 – krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 5 Tpo 30/2011 sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. Tp 20/2010-33 z 29. septembra 2010 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol,

- 12. mája 2011 – krajský súd vrátil spis okresnému súdu, spis doručil okresnému súdu 20. mája 2011,

- 25. mája 2011 – uznesenie krajského súdu z 3. mája 2011 doručil okresný súd ustanovenému obhajcovi sťažovateľa,

- 26. mája 2011 – uznesenie krajského súdu z 3. mája 2011 doručil okresný súd sťažovateľovi.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 10. augusta 2010.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Požiadavka neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby jasne a zreteľne vyplýva aj z ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého „obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.“

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“

a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

V zmysle judikatúry ESĽP ak sa o zákonnosti väzby rozhoduje na viacerých stupňoch, štát musí v zásade poskytnúť oprávnenej osobe rovnaké záruky v opravnom konaní ako v konaní na prvom stupni (Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. novembra 1993, § 28).

Ústavný súd v rozhodnutiach, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 199/05, II. ÚS 353/06).

Ako vyplýva z prehľadu úkonov vykonaných v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. Tp 20/2010, okresný súd o žiadosti sťažovateľa doručenej mu 26. augusta 2010 rozhodol 29. septembra 2010 uznesením č. k. Tp 20/2010-33, teda až po 32 dňoch odo dňa, keď mu bola sťažovateľom doručená. Okresný súd doručil sťažovateľovi rozhodnutie, ktorým žiadosti sťažovateľa nebolo vyhovené, až 13. októbra 2010, t. j. po 14 dňoch. Od doručenia sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu 15. októbra 2010 po predloženie spisu druhostupňovému krajskému súdu 4. novembra 2010 uplynulo ďalších 20 dní. Krajský súd však 11. novembra 2010 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený a k jeho opätovnému predloženiu druhostupňovému súdu okresným súdom došlo (po odstránení všetkých namietaných nedostatkov) až 21. apríla 2011, teda po 160 dňoch. Od vrátenia veci druhostupňovým súdom okresnému súdu 20. mája 2011

(po rozhodnutí o opravnom prostriedku 3. mája 2011 uznesením sp. zn. 5 Tpo 30/2011) bolo uznesenie krajského súdu doručené sťažovateľovi 26. mája 2011 a jeho ustanovenému obhajcovi 25. mája 2011.

Celková doba, počas ktorej sa trestná vec sťažovateľa nachádzala v dispozícii okresného súdu, predstavuje v danom prípade 226 dní. Už samotné takéto zistenie je postačujúce na prijatie záveru o zdĺhavosti postupu okresného súdu v rámci konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojich zistení konštatoval, že obdobie, v rámci ktorého okresný súd vykonával procesné úkony súvisiace s prípravou rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, samotným rozhodovaním, vyhotovovaním rozhodnutia, a najmä predkladaním spisu krajskému súdu (po tom, ako sťažovateľ podal proti prvostupňovému rozhodnutiu sťažnosť, pozn.), prekračuje rámec požiadaviek na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe vyplývajúcich z judikatúry ústavného súdu a EŠĽP, a teda nezodpovedá ani požiadavkám ústavnej ochrany základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 10. augusta 2010 porušil svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010 jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal tiež toho, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby ho prepustil z väzby na slobodu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pôsobiacim mimo tejto sústavy.

Porušenie požiadaviek vyplývajúcich z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s urýchlenosťou rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu napádaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 20/2010 samo osebe nezakladá nezákonnosť alebo neústavnosť rozhodnutí všeobecných súdov o väzbe sťažovateľa, a nie je ani dôvodom na záver o nezákonnosti a neústavnosti ďalšieho trvania jeho väzby. Za daných okolností neprislúcha ústavnému súdu posudzovať skutočnosti rozhodujúce pre záver, či sťažovateľ má byť prepustený z väzby. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd požiadavke sťažovateľa prikázať okresnému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ žiadal priznať aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € z dôvodu, že *„zásah do základných práv sťažovateľa bol mimoriadne intenzívny. Sťažovateľ pre nečinnosť a nesprávne rozhodovanie... súdov vo výkone väzby pociťoval nedôveru v spravodlivý proces. Dostával úzkostlivé stavy spôsobované výkonom väzby a nemožnosťou dožadovať sa opakovane preskúmania zákonnosti a dôvodnosti obmedzenia osobnej slobody. Sťažovateľ navyše poukazuje, že písomným podaním zo dňa 3. 1. 2011 žiadal o urýchlené rozhodnutie a odstránenie nečinnosti súdov.“*

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Vzhľadom na intenzitu porušenia základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru nebolo v danom prípade možné považovať za postačujúce iba samotné deklarovanie porušenia jeho základného práva, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené považoval za oprávnenú sťažovateľovu požiadavku na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €, t. j. nie v požadovanej výške. Zohľadnil pritom skutočnosť, že už samotné konštatovanie porušenia práv sťažovateľa uvedených v bode 1 výroku tohto nálezu je relevantným zadosťučinením pre sťažovateľa (napr. m. m. IV. ÚS 22/03, IV. ÚS 142/03, IV. ÚS 187/2011).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Právny zástupca sťažovateľa požadoval úhradu trov konania za tri úkony právnej služby urobené v roku 2011 (123,50 € za jeden úkon právnej služby a trikrát režijný paušál po 7,41 €). Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania za požadované tri úkony

právnej služby a požadovaný režijný paušál tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky uhradiť ustanovenému právnenmu zástupcovi trovy konania.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu (v bode 4 výroku tohto rozhodnutia) povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet ústavného súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2012